Št. 43 Maribor, dne 28. oktobra 1909. Tečaj XLIII.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Naši deželni poslanci.

Ceprav smo vestno poročali sejo za sejo o delovanju naših poslancev v deželnem zboru štajerskem, vendar se nam zdi potrebno, da zberemo sedaj ob koncu prvega deželno-zborskega zasedanja vsa posamezna poročila skupaj ter podamo našim somišljenikom skupno sliko njihovega delovanja za svoje volilce. Ne bomo se ozirali pri tem na klevetanje naših nasprotnikov ter izpolbijali njihova natolcevanja; vemo, da v naših vrstah itak nihče ne verjame liberalnim besedam, ki jih rodi zavist in strankarska zlobnost. Za naše poslance bodo govorili podatki o njihovem delu dovolj zgovorno. Nam ni treba psovk proti našim nasprotnikom, ker lahko pokažemo na dela svojih zastopnikov.

Za slovenski jezik.

Lahko rečemo, ne da bi se nam trebalo bati le enega ugovora, da je šele letos avstrijska javnost izvedela, da so v štajerskem deželnem zboru tudi slovenski poslanci navzoči. Njihov odločen nastop za pravice slovenskega jezika v deželni zbornici je izzval večkrat burne prizore, a njihova neustrašenost je dosegla, da se je ob koncu že mirno poslušala slovenska beseda. Ni minul dan, da bi tudi slovenska beseda ne odmevala po dvorani štajerskega deželnega zbora. Od slovenske liberalne, od nemškutarske ter nemške strani se je sicer uplivalo na naše poslance, naj zataje svoj jezik, toda tega niso storili, ker so svojim volilcem obljubili, da bodo v Gradcu branili tudi pravice slovenskega jezika. Narod, ki svojega jezika, več ne spoštuje, je umirajoč narod. V našem taboru ne manjka tega spoštovanja in zato hvalimo kot iskreni rodoljubi Boga, da je večina slovenskega naroda v našem taboru.

Za ponesrečence.

Različne uime so obiskale tudi tekoče leto naš Slovenski Štajer, kakor toča, nalivi, plazovi, in predvsem suša. Naši poslanci so pač pazno zasledovali tudi te žalostne dogodke, in v deželni zbornici so kot vestni poslanci opozorili deželno in cesarsko vlado na nesreče, ki so zadele njihove volilce, ter so zaprosili podpore za nje. Nič manj kot 10 predlogov smo našteli, ki imajo za predmet različne vremenske nesreče po posameznih volilnih okrajih.

Za vinogradništvo.

Država in dežela sta dovolili brezobrestno posojilo za nasajanje novih vinogradov. Sedaj je prišel čas, da morajo naši vinogradniki začeti odplačevati. Ker so pa letine slabe, ker se ne more nič prodati, vložili so naši poslanci predlog, da se doba vračanja brezobrestnih posojil podaljša za nadaljnih pet let vsem posestnikom, ki dokažejo slabe gmotne razmere.

Stavil se je tudi predlog za ustanovitev trsnice v Št. Andražu pri Velenju ter s tem posvetila pozornost krajem, za katere se prej liberalna državna poslanca Roblek in Ježovnik nikdar nista brigala.

Proti zajcu in fazanu.

Divjačina dela neizmerno škode našim kmetom, posebno zajec in fazan. Kmet se ne sme braniti proti tem živalim, ker so kazni neizmerno visoke. Zato pa je ravno tukaj bilo treba, da nastopijo naši poslanci in se pokažejo zares kot ljudski zastopniki. V seji dne 12. oktobra so vložili predlog, s katerim zahtevajo, da se zajec in fazan izločita izmed lovskih živali ter da se dado občinam večje pravice glede lova. Mnogobrojna zatrjevanja iz različnih volilnih okrajev nam kažejo, da so si naši poslanci s tem predlogom pridobili pri svojih volilcih neomejeno zaupanje, ker so uvideli, da naši poslanci v deželnem zboru tudi tako delajo, kakor na shodih govorijo.

Ceste.

Deželni proračun ima okoli 300.000 kron vsako leto določenih za zgradbo novih okrajnih cest. Vsled tega je želeti, da okrajni zastopi izrabijo deželni kredit in hite na zgradbo različnih potrebnih cest. Ceste so za vsak okraj velik kapital, in cestne doklade niso proč vržen denar. Sedanji kmečki poslanci bodo okraje na cestne zadeve neprenehoma opozarjali ter jim šli na roko. To se je tudi že pokazalo v zadnjem zasedanju.

Stavili so se predlogi glede preložitve državne ceste Slov. Bistrica—Konjice, glede izgotovitve ceste med mariborsko in cmureško cesto skozi Ploderšnico in Malno ter glede podpore za poškodovane ceste, mostove in pota v občinah Mislinje in Št. Ilj pod Turjakom.

Železnice.

Slovenski Štajer je bogat na železničnih načrtih. Vsled tega so naši poslanci morali v deželni zbornici kot zvesti tolmači želj svojih volilcev tudi zagovarjati te železnične načrte.

Izjavili so se za nujnost proge Sv. Lenart-Ptuj-Rogatec-Brežice-Novo Mesto.

Zahtevali so zgradbo železnice deželna meja do Krapine.

Toplo so zagovarjali železniške načrte Polzela-Kamnik in Paka-Gornji grad.

Regulacija rek in potokov.

Poslanci Slov. kmečke zveze so se že v prvem zasedanju deželnega zbora zavzeli za naslednje uravnave rek in potokov:

Za uravnavo Drave, za uravnavo Pake in za uravnavo Mislinje.

Šole.

Na vinarski šoli v Mariboru so zahtevali naši poslanci slovenskih tečajev za slovenske mladeniče.

Za kmetijsko šolo v Št. Juriju ob juž. žel. še je trebalo hude vojske v finančnem odseku. Za kmečko gospodinjsko šolo v Teharjih in slovensko dekliško šolo v Celju so se tudi morali naši poslanci toplo zavzeti.

Nadalje so vložili predlog, da prispeva država 50 % k šolskim stroškom.

Za Velenje se je zahtevala slovenska strokovna šola za lesno in stavbinsko obrt, ker je znano, kako pomanjkanje mojstrov je ravno v teh strokah na deželi.

Za Trbovlje, ki je odlično rudarski kraj, se je zahtevala slovenska spodnja realka.

Ker hočejo Nemci v Radgoni imeti šolo, na kateri bi se naobraževali opekarji in cementni izdelovatelji, so zahtevali naši poslanci tudi slovenski učni jezik.

Zavarovalnice.

Stara zahteva naše kmečke stranke je ustanovitev deželnih, oziroma državnih zavarovalnic. Za to so naši poslanci pri vstopu v deželni zbornici vložili tudi predlog, ki se nanaša na to upravičeno strankino zahtevo.

Živinoreja.

Potegnili so se naši poslanci ob dani priliki za žreborejo v ljutomerskem okraju proti nasprotnikom iz nemškega veleposestva.

Poslanci kmečkih občin so govorili in glasovali proti predlogu, da naj se odpro meje tuji živini.

Politične pravice.

Ker sedanja volilna pravica ustvarja politična nasprotstva med našim narodom, so zahtevali poslanci Kmečke zveze splošno in enako volilno pravico ter za državno-zborske volitve volilno dolžnost.

Razno.

Da so govorili naši poslanci proti podpori za südmarko, šulvereina in druge nemške zadeve, da

PODLISTEK.

Roka ob križu.

(Dalje.)

Med tem, ko je ta lopov tako rentačil, hitel je mladi godec s klarinetom proti Brdu. Tesno mu je bilo pri srcu. V duhu videl je vedno pred seboj mrtvega gozdarja. Dvomil je, bi li zločin naznanil ali zamolčal; in ni si prikril, da bi ga zaradi zadnjega lahko spravili z zločinom v dotiko, posebno, ko ga je Andrej videl s puško.

„O Katica, Katica!“ vzdihnil je večkrat, „zakaj te nisem ubogal!“ in podal se je v krčmo, ker so drugi godci čakali nanj.

Pač so zapazili vsi njegovo razburjenost, a mislili so, da je kriva naglica, s katero je prišel. Da bi se vsaj nekoliko umiril, zvrnil je čašo za čašo v sebe, in ko je prišel čas, da so šli gost, igral je tako raztreseno, da so drugi mislili, da je pijan. Tone jim je pustil to mnenje, se poslovil, in ko je zopet izkopal puško, hitel domov.

Med tem je zares priplaval temen oblak nad glavo srečnega godca. Ko pridejo drvarji, vračajoči se od dela, mimo vode, najdejo mrtvega gozdarja in ustreljeno srno. Grozna vest se je kmalu razširila, drvarji so jo takoj naznanili na gozdarjevem domu, kamor se je ravnokar vrnil lovec France. Ta takoj obvesti orožništvo, sam pa pohiti k nesrečnemu kraju, da vse potrebno preskrbi. Na potu sreča smolarja, ki se ni malo prestrašil, ko vidi naenkrat pred seboj lovca, ker ima še na hrbtu celo vrečo nakradene smole. Lovec na videz tega niti ne opazi.

„Že veš,“ mu zakliče od daleč, „da je pri vodi lovski tat ustrelil gozdarja?“

„Kdaj je to bilo?“ vpraša smolar.

„Danes proti večeru. Ali nisi slišal nobenega strela? Gozdar je odšel okoli petih v gozd.“

„Tisto že, streljati sem pa slišal,“ odgovori smolar. „Dvakrat zaporedoma sem slišal počiti — zdaj šele uvidim, kako pošten človek sem jaz; k temu bi me noben vrag ne pripravil . . .“

„Ko bi le vedel, kdo je bil?“ ga prekine lovec.

„Kdo je bil? Hm, nočem biti izdajica.“

„Ti veš torej kaj?“ ga vpraša lovec, bled ko stena.

„Hm, nekaj bi že vedel,“ odgovori smolar s hudomušnim posmehom. „Meni se zdi, da bi mogoče še lahko ime povedal.“

„Zakaj me tako gledaš?“ vpraša lovec s trepetajočim glasom. „Povej mi, dam ti par goldinarjev in zaradi smole ti tudi ne storim ničesar hudega. Cela stvar ostane med nama, pa je. Povej torej!“

Smolar pomisli nekaj trenotkov, potem pa pripoveduje, da je videl godca s puško v roki prihiteti iz gozda, takoj ko sta počila strela, in da je le on edini mogel zločin storiti.

Po teh besedah si lovec vidno oddahne in reče veselo razburjen:

„To že lahko poveš, povsod lahko to poveš. Pojdi zdaj z orožnikom in povej še enkrat vse natanko. Jaz oskrbim med tem vse drugo.“ Nato odhiti z drugimi došlimi k vodi ter da prenesti truplo domov. Po Zavrhu se je vest šele raznesla, ko se je vračal godec domov. Ko koraka skozi vas, vidi Katico pri oknu spečo. Brez dvoma — deklica je čakala na njegov povratek, zaradi tega se ji približa in jo pokliče. Deklica se vzbudi takoj. Mladenič, o kojem je ravnokar sanjala, stoji pred njo; vsa rudeča mu poda roki.

„Dragec, da si le zopet srečno tukaj in hvala ti, da si prinesel puško. Odnesi jo domov in pusti jo tamkaj za večne čase.“

„Oh, dušica, raje bi imel, da bi jo pustil zunaj v gozdu zagniti.“

„Se ti je kaj zgodilo?“ vpraša dekle prestrašeno.

„Hm, ja — nekaj!“

„Kaj pa?“

„Tega ti ne morem zdaj povedati, prepozno je, in nočem te s svojim vasovanjem spraviti ljudem na jezike. Jutri zveš vse. Lahko noč! Ravno prihaja čuvaj; nočem, da bi me videl s puško.“

„Lahko noč“, zakliče deklica za njim. Nato zapre tiho okno. A v posteljo ni mogla. Vedno je morala zreti na godčevo okno. Zla slutnja, ki ji je danes že ves dan polnila srce, jo zopet s podvojeno silo obhaja. Nekaj hudega se je čisto gotovo kuhalo. Naenkrat se prestraši. Popolno razločno začuje od Tonetove hiše glas:

„Gotovo je doma, ravno sem ga videl prihajati od Tomaževe hiše.“

Katica spozna takoj glas ponočnega čuvaja. Zdaj sliši Francetov glas:

„Le hitro, da nam ne uide!“

Prestrašen vzklik ji prihiti čez ustnice, ko zapazi razven teh dveh še dva orožnika, ki vstopita ravno v nezaklenjeno hišo.

„Za božjo voljo, kaj je storil?“ zakliče vsa prestrašena in hiti odpirat okno.

„Kaj je storil,“ odgovori lovec iz gruče okoli stoječih, „Gozdarja je ustrelil zgoraj ob vodi in zato mora v luknjo.“

so izvojevali podporo za planinska društva, branili razne postavke za človekoljubne naprave med Slovenci, o tem nočemo niti obširneje poročati.

Sklepna beseda.

Če so časniki vse poročali, so naši poslanci v prvem, komaj mesec trajajočem zasedanju stavili 44 predlogov, 6 peticij (prošenj), 3 interpelacije (vprašanja), ter imeli blizu 20 govorov.

Kdor sodi brez strasti o delovanju naših poslancev, jim mora dati izpričevalo, da so pridno in pošteno delali ter se res v najširjem obsegu ozirali na želje in zahteve svojih volilcev. Že med suhoparnim naštevanjem njih korakov mora umolkniti vsako natolcevanje. Le strankarska strast, ki dela ljudi slepe, je zmožna tamkaj napadati, kjer bi morala hvaliti in blagoslavljati. Toda vsa poštena slovenska javnost se bo gotovo nam pridružila, ako vzkliknemo v očigled prídnega delovanja naših poslancev:

Živela slovenska Kmečka zveza in njeni vrli poslanci!

Državni zbor.

Dne 20. oktobra se je zopet otvoril državni zbor. Starostni predsednik Funke je vodil volitev novega predsedništva. Izvoljen je bil predsednikom državnega zbora krščanski socialec dr. Pattai, podpredsednikom član Slovenskega kluba Josip Pogačnik in zraven še podpredsednikom en Čeh, en Poljak, en socialdemokrat in en Nemec.

Kakor vse kaže, se bodo Nemci vendar le uklonili slovanski želji ter pustili pasti sedanje ministrstvo, katero je bilo nam Slovanom tako sovražno, čeprav so ga Plojevci in liberalni poslanci skrbno podpirali. Sodi se, da bo Bienerth dal kmalu ostavko celega ministrstva ter potem sestavil ministrstvo iz samih uradnikov.

* * *

Poslanci Slov. kmečke zveze, Roškar, Korošec, Benkovič, Pišek so skupno vložili dva nujna predloga: prvi zahteva podpore po suši, ki se je tudi letos javila skoro po celem Slovenskem Štajerju, drugi predlog zahteva podpore onim, ki so bili po toči poškodovani.

* * *

Slovanske stranke, združene v Slovanski Jednoti, so vložile 14 nujnih predlogov ter s tem zastavile v zbornici pot do dnevnega reda. Vlada in nemška večina imajo sedaj čas, da premišljujejo, ali hočejo svojo protislovansko politiko nadaljevati ali ne. Kakor smo že rekli, kažejo znamenja, da se bodo Nemci izpametovali.

Med temi 14 nujnimi predlogi se nahaja tudi predlog koroškega slovenskega poslanca Grafenauerja, da naj se pri ljudskem štetju vpisujejo ljudje po materinskem, ne pa po občevalnem jeziku, ter predlog dr. Hočevarja, ki pozivlja vlado, naj zabrani nameravano zvišanje voznih cen na južni železnici.

* * *

Poslanec Roškar in drugi so dne 26. t. m. govorili pri ministrskem predsedniku in finančnem ministru zaradi denarja, ki se naj da prizadetim po suši. Obljubilo se jim je, da bo vlada vse mogoče storila, čeprav jim primanjkuje denarja. Važno besedo ima še poljedelsko ministrstvo, pri katerem se bodo zglasili te dni poslanci Kmečke zveze. Plojevi napadi po liberalnih listih na naše poslance izvirajo le iz njegovega prevelikega sovraštva nasproti poslancem Kmečke zveze, za kojega vzrok pa naše ljudstvo prav dobro ve, kar kažejo nezaupnice, ki prihajajo Ploju izmed volilcev.

* * *

Poslanec Roškar in tovariši so stavili dne 26. t. m. predlog, v katerem zahtevajo od vlade denarnih sredstev za nakup travnih semen in umetnih gnojil, katera se naj po suši in raznih škodljivcih prizadetim potrebnim posestnikom bodisi brezplačno ali pa po znižani ceni odnaša.

Politični ogled.

— **V državnem zboru** bo še nadalje obstojala slovensko-hrvaška Narodna zveza, ki bode omogočevala, da bosta Slovenski in Plojev klub mogla v narodnih stvareh skupaj hoditi. Ploj je zadnji čas sicer precej vlekel na nemško stran, toda sedaj obeta zopet poboljšanje. Kakor znano, si je Ploj ob začetku novega državnega zbora ustanovil lastni klub s Hrvati in slovenskimi liberalci, ker se ni hotel udati dr. Šusteršiču, ki duševno daleč nadkriljuje silno častiželjnega Ploja. Toda tudi Hrvati Ploju niso hoteli takoj zaupati vajeti, in šele sedaj, ko je odstopil dosedanji predsednik, častitljiv mož dr. Ivčevič, niso mogli preiti vsiljivega Ploja ter ga voliti načelnikom. Ploj je hotel sicer razdreti vsako zvezo s Slovenskim klubom, toda Hrvati so mu sedaj to zabranili, in častiželjni Ploj, da ne izgubi načelstva, se je uklonil.

— **Položaj** na Ogrskem še vedno ni jasen. Cesar je sprejel v avdijenci celo vrsto ogrskih politikov, vendar se še ne ve, kako se reši vsa stvar, kar se pa gotovo zgodi v kratkem. Predsednik državnega zbora Justh, je poizkušal pridobiti hrvaško-srbsko zvezo za boj proti kroni, kar se mu pa, vsaj kakor trdijo poslanci te zveze, ni posrečilo.

— **Trozveza** se obnovi. Italijanski zunanji minister Tittoni je proti dopisniku nekega francoskega lista izjavil, da se bo trozveza Avstrija, Italija, Nemčija, kadar poteče, zopet obnovila.

— **Srbsko ministrstvo** je odstopilo. Na čelo novega ministrstva je stopil vodja radikalcev Pašič. V predvčerajšnji seji skupščine je Pašič izjavil, da bo novo ministrstvo nadaljevalo notranjo in zunanjo politiko odstopivšega Novakovičevega ministrstva.

— **Grško.** Častniška zveza si je pridobila na Grškem vsled zelo ugodnih uspehov velikansko moč. Ministrstvo je popolnoma odvisno od nje. Vsi predlogi, ki jih vloži vlada v zbornici pod pritiskom vojaštva, se enoglasno in brez ugovora sprejmejo.

— **Španija.** Poročali smo že, kakih sredstev se poslužujejo liberalci v zvezi z anarhisti na Španskem v dosego svojih namenov. Ker je bil ministrski predsednik Maura odločen katolik, so ga liberalci silno sovražili. Izjavili so v zbornici, da posežejo po vseh sredstvih, da prisilijo ministrstvo na odstop. Maura je potem res podal ostavko celokupnega ministrstva, ki je bila tudi sprejeta. Sestavljeno je že novo ministrstvo. Predsednik mu je Moret.

Mala politična naznanila.

Dne 21. oktobra: Srbski zunanji minister Milovanović je bil iz Berolina danes radi ministrske krize na Srbskem pozvan nazaj v Belgrad. — Ruski listi zahtevajo od zunanjega ministra Izvolskega, da naj prepove Nemcem bivanje v ruski Aziji, ker podpirajo japonsko vohunstvo. — Med turškimi vojaki in Kurdi so je bila blizu srbske meje huda bitka. Kurdi so pobegnili čez mejo v Srbijo in pustili na mestu 400 mrtvecev.

Dne 22. oktobra: Ogrska vlada se upira proglasitvi ustave za Bosno in Hercegovino. Ustava bi bila že morala biti proglašena dne 5. t. m. — V Temešvaru na Ogrskem je bil obsojen nemški časnikar Viktor Orendi na dve leti ječe in 400 kron globe, ker je v nekem članku „hujskal“ proti madžarskemu narodu. — Francoski listi poročajo, da namerava predsednik francoske republike Fallieres radi bolehnosti odstopiti. Nove volitve se bodo vršile v štirih mesecih. — V Barceloni na Španskem si ni noben človek varen življenja. V zadnjih štirih dneh se je razpočilo v različnih krajih mesta nič manj kot 27 bomb, vsled česar je bilo 5 oseb ubitih in 20 ranjenih.

Dne 23. oktobra: Dansko ministrstvo je podalo ostavko. — Vojvoda Abruc je baje izjavil, da bi ne sprejel grške kraljeve krone, če bi ga tudi grško ljudstvo hotelo imeti za kralja. Na tem sklepu bi ne mogel ne italijanski in ne angleški uplív kaj izpremeniti. — Pri deželnozborskih volitvah na Saksonskem, ki so se vršile predvčerajšnjim na podlagi nove volilne postave, je bilo izvoljenih 12 konservativcev, 4 liberalci in 10 socialdemokratov. Potrebnih je še 39 ožjih volitev. Velike uspehe so prinesle volitve socialdemokratom, ki so imeli dosedaj samo enega zastopnika v deželnem zboru. — Vsled vojaških priprav Grške in ker nameravajo Krečani pri prihodnjih volitvah poslati svoje zastopnike v grško zbornico, je Turčija naročila svojim poslanikom, naj izjavijo vlastim, da je turška vlada vsled grških band prisiljena storiti proti temu potrebne vojaške korake.

Dne 24. oktobra: Cesar je sprejel predvčerajšnjim v avdijenci predsedstvo gosposke zbornice. — Konservativno veleposestvo na Češkem dela zopet na to, da se nadaljuje zasedanje češkega deželnega zbora. — Častniška zveza na Grškem zahteva od vlade, da naj se vsi grški poslaniki na evropskih dvorih namestijo z drugimi osebami, in sicer pod pretvezo, da so bili časniki od grških poslanikov o njihovem gibanju napačno poučeni. — Grški kralj je sklical za dne 30. t. m. vse ministre h kronskemu svetu. Pričakuje se, da bo kralj v tem kronskem svetu naznanil svoj odstop.

Dne 25. oktobra: Španski ministrski svet je, kakor poročajo listi, sklenil, da ne bo prodirala v pokrajini Rif španska vojska naprej, ampak naj se utrdijo samo do sedaj zavzete postojanke. — Bolgarski kralj Ferdinand se je sešel danes v Kuševacu s srbskim prestolonaslednikom Aleksandrom. Temu sestanku se pripisuje velika politična važnost. — Iz Tokia na Japonskem poročajo, da je bil danes najboljši državnik Japonske, povzročitelj japonskega preporoda, knez Ito, po sestanku z ruskim finančnim ministrom na kolodvoru v Harbinu od nekega Korejca ustreljen, japonski generalni konzul in ravnatelj japonskih železnic sta ranjena. Morilca so zaprli.

Razne novice.

* **Iz šole.** Nastavljeni so: kot pomožni okrajni učitelj za okraj Maribor okolica nadučitelj v Tepanjih Jakob Jurko; kot stalni učitelj oziroma učiteljica: na ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. gor. stalni učitelj pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Alojz Fram, na ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. tamošnja začasna učiteljica Alojzija Pernat, na ljudski šoli v Št. Ilju pri Velanju tamošnji začasni učitelj Vinko Stopar, na ljudski šoli v Kapelah stalna učiteljica v Blanci Marija Boštjančič, in začasni okrajni pomožni učitelj v Brežicah Gustav Svetlin na ljudski šoli pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. V stalni pokoj je stopila učiteljica v Kozjem, Julijana Presl.

* **Iz davčne službe.** Za davčnega praktikanta je imenovan bivši višji gimnazijec in dosedanji pisarniški pomočnik pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu, Makso Wantuc, pri davkariji v Slovenjgradcu. — V pokoj je stopil davčni upravitelj Rajmund Krašovic v Laškem trgu.

„Temu odgovoru sledi dvojen krik iz Katičinih in Tonetovih ust, ki je stavil orožnikom isto vprašanje.

Deklice se je hotela polastiti omedlevica, a krepko se zravna ter hiti k hišici, kjer je godčeva mati vsa v solzah tarnala. Ko vstopi v sobo, so Tonetu orožniki roki zvezali.

„Katica,“ reče ta, ko jo opazi, z mirnim glasom: „Prisegam ti, da sem nedolžen. Srno sem sicer res ustrelil, a druzega ničesar. S prazno puško se ne strelja. Drug je bil, videl sem ga, kako je zbežal; kmalu zopet pridem, moja nedolžnost mora priti na dan. Ostani mi zvesta in moli zame, da najdejo morilca. Z Bogom, drugi strel ni moj!“

Rad bi ji bil še roko podal, a roke so mu bile na hrbtu zvezane in bilo mu je nemogoče. Orožniki ga tirajo naprej, eden je vzel njegovo puško seboj; vsa vas je bila po koncu.

V sobi sta pa sedeli potrti na duši in na telesu stara mamka in Katica. Držali ste se objeti ter tiho jokali za nesrečnim. Vedno in vedno sta si prenavljali, da je nedolžen. A sodnija je bila drugega mnenja. Bili so mnenja, da je Tone srno ustrelil, med tem še enkrat nabil in ustrelil gozdarja, ki ga je zasačil.

Zastonj je zatrjeval Tone, da je drugi strel sledil takoj prvemu in da on drugič sploh nabil ni. Verjeli mu niso, dokazov je bilo preveč proti in obsodili so ga na desetletno ječo.

Grajski lovec France pa je postal gozdar, ker je celo stvar tako razumno vodil.

Žalostna je bila zima, ki sta jo preživeli Tonetova mati in Katica. Obe ste iskreno molili vsak dan za njega; drugega itak nista mogli storiti, a dozdaj je bilo še vedno zaman.

Nekega zimskega dne je morala Katica nesti neko ročno delo v sosednjo vas. Na poti domov začne močno snežiti in ona hiti, da bi prišla še pred temo domov. V tem pride mimo jarka, v kojem je ležala moška postava. Ko stopi bliže, spozna smolarja. Dasi je vedela, da je samo on izdal Toneta, stopi vendar k njemu in ga skuša vzdramiti iz nevarnega spanja. Končno se ji vendar posreči, in na njo oprt, tava smolar do vasi, kjer se v topli sobi kmalu okrepča, drugače bi bil zunaj gotovo zmrznil.

Milosrčnost deklice, koji je pomagal vzeti najdražje na svetu, ga je vendar ganila, in komaj je spravil nekaj besed skupaj, da se je zahvalil.

Drugo jutro pa, ko se je popolnoma okrepčal, se je odločil, skazati se hvaležnega. Počakati je samo še hotel, da se vrne deklica, ki je šla k jutranjemu opravilu.

„V kakšen namen pa si danes molila, Katica?“ jo vpraša, ko se je ta povrnila.

„I — v kakšen? Imam samo en namen, da se prej ko slej izkaže nedolžnost Tonetova. Pa tudi zate sem molila, da se ne napiješ v drugič ter zopet kje obležiš in zmrzneš.“

„Na ta način je Bog tudi enkrat nekaj o meni slišal. Bog ti povrni. Kar se pa tiče prve prošnje — hm — mislim, da bi ti lahko malo pomagal.“

„Ti?“ zakliče dekle začudeno, „ti, ki si ga izdal?“

„Ja, veš slabi ljudje morajo biti tudi na svetu, drugače ni razlike med dobrim in slabim. A še veliko večji lopov je v tem kraju, nego je smolar. Tista stvar z drugim strelom mi hodi vedno po glavi. Pri zaslišanju nisem bil več trezen. France me je vsakokrat napojil z močnim žganjem, ter mi tako dolgo ubijal v glavo, da je bil drugi strel za oče naš pozneje in da je mogel Tone znova nabasati; končno sem sam to verjel. Danes pa sem popolnoma skupaj, in zdi se mi, da sem precej pametnejši, kot takrat. Če o tem tako premišljujem, zdi se mi, da ni bilo mogoče, da bi bil Tone drugič nabil, ker drugi strel je bil takoj za prvim, in ne, kakor sedanji graščak pravi, za očenaš pozneje. Moral je biti še tretji vmes, ki je ustrelil gozdarja, in ta, kaj misliš, kdo je bil?“

S sklenjenimi rokami je poslušala Katica, dokler je smolar govoril. Ko je stavil to vprašanje, odgovori brez pomisleka: „Nikdo drug ko lovec France!“

„Uganila si. Nikdo drug kakor on. Vedel je, kedaj se poda gozdar v službo, in on edini je imel dobiček; ker po starem bi prišel je on na njegovo mesto.“

In postal je zgovoren. Pripovedoval je, kako je prišel na to sumnjo. Križ, ki so ga postavili na licu mesta in ki je napravljen vedno iz desek, na katerih je ležal mrtvec, je bil prvi vzrok. France bi moral iti skoraj vsak dan mimo tega križa, ker so ravno v onem delu plavine sekali; a vedno se ogne tega mesta v velikem ovinku. Da se boji iti mimo križa, ima gotov vzrok, meni smolar. Saj se splošno govori, da iz takšnega lesa narejen križ glasno pokliče mimo